

Zlo nejsou daňové ráje, ale naše vysoké daně

MAREK NUMERATO

Prohluující se zadlužení ekonomik vede politické představitele nejvyspělejších států k tomu, aby hledali řešení ve zvyšování daní. Jiné možné řešení - zeštíhlování státu - je nepopulární, protože je s ním spojeno propouštění včetně likvidace lukrativních postů pro loajální členy, podporovatele a sponzory politických stran. Proto se vlády snaží řešit zadlužování zvýšením příjmů do státní pokladny. Nahlas pak zdůrazňují raději jen zvyšování daní těm bohatým (přestože se daně zvyšují všem). Veřejnost se totiž snadno nechává přesvědčit, že právě bohatí svou hamižností zapříčiňují každou ekonomickou krizi či recesi, a proto by měli do veřejného rozpočtu přispívat nejvíce. Se zvyšováním daní jsou ale spojeny vedlejší účinky. Podnikatelé, kteří kvůli vysokým daním přicházejí o zisky, využívají asi jediné možnosti, jak mohou dát efektivně najevo svůj nesouhlas s politikou své země. Je to neplacení či vyhýbání se placení daní, což lze v praxi provést zcela legálně tak, že se sídlo firmy přemístí do země s lepšími podmínkami pro podnikání. Tedy do daňového ráje.

Co to vlastně daňový ráj je? Podle Daniela Mitchella jde o jakoukoliv jurisdikci splňující dvě kritéria. „Zprvče její daňové zákony jsou atraktivní pro globální investory a podnikatele a zadruhé chrání svoji fiskální suverenitu, když se rozhoduje nevy-

nucovat špatné daňové zákony ostatních států přinejmenším tehdy, když se ostatní státy snaží zdaňovat ekonomickou aktivitu za svými hranicemi.“ Jedinci a firmy ze států s vysokým zdaněním mají tím pádem možnost využít tyto jurisdikce jako útočiště před přemrštěným zdaněním.

Každá třicátá česká firma je kontrolována z daňového ráje

Daňové ráje jsou využívány i u nás. Sídlo v nich má zhruba každá třicátá česká společnost. A zájem o ně neopadá. Za posledních tři roky vzrostl počet českých firem

kontrolovaných z daňových rájů přibližně o deset procent. Nejčastěji hledají české firmy daňové ráje v Nizozemsku, USA, na Kypru a v Lucembursku.

Obchodujete-li v podmínkách, kde se daně neustále zvyšují, znepřehledňují a utápějí v projektech zahalených stínem korupce, v zemi, kde narazíte na nesmyslnou byrokracii, která vás nutí zaměstnávat stále více právníků a účetních poradců, je volba odchodu do daňového ráje zcela na místě. V době, kdy je svět díky internetu globálně dokonale propojen, jde navíc o jednoduchý a rychle proveditelný krok. Kdo hledá pomoc se zřízením sídla v daňovém ráji, tomu se naskytne bohatý výběr společností zabývajících se touto agendou. A nouze není ani o reference a rady od těch, jež mají s přemístěním firmy zkušenost. Díky velké konkurenci jsou právní pomoc i konzultace cenově dostupné pro každého. Firmy tak mohou formálně opustit nehostinné české podmínky snadno, aniž by musely uzavírat výrobní a kancelářské, což by znamenalo propouštění a hledat pracovní sílu jinde.

Tady máš zisky, tady plať daně

Firmy využívající výhod daňových rájů jsou ovšem politikům trnem v oku. Politici

(Pokračování na str. 2)

DÁLE ČTĚTE:

Marek Numerato

Zlo nejsou daňové ráje, ale naše vysoké daně

Tyler Cowen

Profese v zásadě rovnostářská

Kyle Smith

Nejskvělejší jídlo v dějinách lidstva

Roger Toutant

Státní silnice = stroj na smrt

Petr Mach

Základy ekonomie (6):

Tržní rovnováha

Steven Landsburg

Jak opravit politiku

Profese v zásadě rovnostářská

TYLER COWEN

Přestože je někdy za objekt ekonomie považováno studium a obrana sobeckosti a materiální nerovnoměrnosti, má tato věda rovnostářské a z pohledu občanských svobod libertariánské jádro, které stojí za to oslavovat. A tahle její podstata nás může dostat na velmi zajímavé cesty.

Ekonomická analýza jako taková nemá žádnou morální hodnotu, ale v praxi podporuje kosmopolitní zájem o přirozenou rovnost. Mnoho ekonomických modelů sa-

mozřejmě předpokládá, že všichni jednotlivci jsou motivováni racionálním zájmem o sebe sama (či něčím podobným) a dokonce i takzvané behaviorální teorie staví na běžném, racionálním chápání člověka. Takový přístup pak implikuje především toto: Pokud berete ve svých teoretických modelech všechny jednotlivce jako v podstatě stejné, bylo by divné, kdyby je zákon začal posuzovat odlišně.

Už od devatenáctého století můžeme (Pokračování na str. 2)

Zlo nejsou...

(Pokračování ze strany 1)

se snaží podnikatele se zahraničním sídlem očernit jako podvodníky, šejdíře či parazity. Jejich přáním je řečeno s ekonomkou Ilonou Švihlíkovou, aby platilo pravidlo „tady máš provozovnu, tady máš zisky, tady platíš daně.“ A to bez ohledu na výši daní, respektive fakt, že jejich výše podnikání téměř znemožňuje.

Bojovníci proti daňovým rájům z řad politiků se ohánějí miliardami, o které podle nich přichází daná ekonomika tím, že se podnikatelé vyhýbají placení daní na domácí půdě. Na mezinárodním poli (na úrovni OECD, Evropské unie či G20) politici objíždějí summity a konference, kde se svými též zhrzenými zahraničními kolegy spřádají třeba i takové plány, jak zamezit daňové konkurenci a nastolit daňovou harmonizaci. Jednoduše hledají cesty, jak proti daňovým rájům co nejrázněji zakročit. Možnosti jsou ovšem malé. Daňové ráje nemají důvod podléhat nátlaku a nikterak je netíží ani to, že jsou součástí černé listiny států, jež údajně poškozují daňovou politiku.

Kromě politiků se vydávají do boje

s podnikateli, kteří se rozhodli hledat přívětivější podnikatelské prostředí, i novináři a jednotlivci zveřejňující podrobné listiny „hříšníků“ či neziskové organizace. V Česku se pustil do kampaně *Zrušme daňové ráje* například Glopolis financovaný mimo jiné americkou a britskou ambasádou, Evropskou unií a ministerstvem zahraničí ČR. Možná i to je jedním z kamenů úrazu. Odpustit si financování neziskovek sledujících ideologické cíle by bylo jistě jednou z možností, kde hledat úspory, bez nichž jsou státy nuceny zvyšovat daně, což vyháňá ze země ty nejschopnější.

Bude po virtuálním přesunu sídla následovat i ten fyzický?

Kde jsou vysoké daně, vysoká korupce a byrokracie, odtud se vyplatí odejít. To platilo vždy a bude platit i do budoucna. Zatímco dříve se lidé přemisťovali za lepším fyzicky, dnešní doba jim umožňuje přesunout sídlo firmy jen formálně, či chcete-li virtuálně. V takovém případě podnikatelé ve své zemi aspoň i nadále zajišťují pracovní místa. Čím větších represí ze strany státu se dočkají, tím častěji budou odcházet úplně a v zahraničí si budou najímat i pracovní sílu. Státy s nepříznivým

podnikatelským klimatem tak přijdou nejen o kořist v podobě daní, ale budou muset čelit tomu, co bývá obecně považováno za jejich velmi špatnou vizitku – vysoké nezaměstnanosti.

Přestože se politici snaží vyvolat dojem, že je otázka daňových rájů vážně trápí a že dělají všechno pro to, aby je sprovodili ze světa, těžko se dá uvěřit tomu, že se jim v dohledné době podaří něco změnit. Maximálně přesvědčí díky prostoru, který jim věnují média, ještě více lidí o tom, že podnikatelé z daňových rájů se dopouštějí neodpuštělného zločinu, a ve společnosti ještě zesílí zášť k podnikatelům, kteří se oprávněně nehodlají smířit s útlakem.

V boji s daňovými ráji má šanci na úspěch jedině radikální změna strategie. Chybu by měli politici začít hledat především u sebe, v tom, jaké podmínky pro podnikatele ve své zemi nastavili. A nápravu toho, co způsobili, pak musí hledat ve snížení daní, odstranění nesmyslné byrokracie a zajištění podmínek, které budou atraktivní pro domácí podnikatele a snad i přísun zahraničních investorů. Jednoduše řečeno, až politici přestanou s budováním daňových pekél, zmizí i daňové ráje.

Marek Numerato je šéfredaktor webzinu *humanaction.cz*.

Profese...

(Pokračování ze strany 1)

snadno dokumentovat zájem ekonomů o osobní svobodu. V roce 1829, při hlasování o tom, zda umožnit římským katolíkům stát se poslancem, hlasovalo v britském parlamentu všech patnáct ekonomů mezi jeho členy pro. Podobně se tu roku 1858 jednohlasně vyjádřilo všech 13 ekonomů pro občanské zrovnoprávnění židů. Nutno dodat, že přestože oba zákony prošly, byly i tak mezi poslanci nezabývajících se ekonomikou velmi kontroverzní. Po mnoho let, které vedly až k rušení různých forem otroctví, to byli obecně právě ekonomové, kteří se stavěli do role jeho kritiků a stávali se proponenty přirozené rovnosti lidí – to dokumentuje David M. Levy, profesor ekonomie na Univerzitě George Masona, a Sandra J. Peartová, děkanka Jepson School of Leadership Studies na Univerzitě v Richmondu, v publikaci *Ješitnost filozofa: Od rovnosti k hierarchii v post-klasické ekonomii*.

Profesoři Levy a Peartová vymysleli na popsání téhle tradice frázi „analytické rovnostářství“. Například Adam Smith považoval to, do jakého prostředí jste se narodili a jakého jste dosáhli bohatství

v protikladu k vnitřně odlišným kvalitám, za primární důvody pro rozdílnost v společenském postavení. Dokonce i klasičtí ekonomové Jeremy Bentham a John Stuart Mill prosazovali rovná institucionální a zákonná práva pro ženy daleko dříve, než se to stalo módou. Jejich utilitaristické morální teorie ustanovily jedince jako sobě rovné při hledání největšího dobra pro co největší počet lidí.

Bentham a Mill však nepodporovali osobní svobodu v každém případě – co se týče Indie, byl Mill hrdým imperialistou a Benthamova myšlenka vězení Panopticon byl model státem sponzorovaného dohledu. Ale byli to oni, kdo připravili cestu pro zboření převládající hierarchie a nespravedlnosti.

V poslední době tvrdí místní ekonomové podle tradice Chicagské univerzity, že někde hluboko mají všechny lidské bytosti stejné touhy, přestože mohou čelit různým podmínkám a motivům. Laureát Nobelovy ceny Gary Becker, který je jedním z otců tohoto přístupu, použil ekonomickou metodu na odtajnění sobeckých motivů stojících za rasovou a etnickou diskriminací. A nedávna republikánská snaha o prosazení manželství gayů na sobě nesla rukopis dvou uznávaných ekonomů, Harveyho S.

Rosena z Princetonu a N. Gregoryho Mankiwa z Harvardu.

Ekonomové často vynakládají energii na pře mezi sebou, ale rozhodně mnohem větší kontrast najdeme mezi naším liberálně ekonomickým světovým názorem a ostatními alternativami, které jsou po celém světě běžné. Jejich podstatou je přirozená hierarchie náboženství, etnik, kast a pohlaví, která je v mnoha případech vynucována zákonem a přísnými zvyky. Ekonomové příliš často zapominají, že i my jsme součástí tohoto širšího souboje myšlenek a že se nám daří dosahovat některých trvalých vítězství.

Takže kam nás tenhle kosmopolitní pohled dnes může dostat?

Jedním z obrovských témat je mezinárodní migrace. V řadě zemí se vede až znepokojivě mnoho politických debat o vlivu vyšší migrace čistě na domovské obyvatelstvo a je tu snaha omezit migraci kvůli ochraně národní kultury nebo existujících ekonomických zájmů. Zjevnou, ale příliš často podceňovanou skutečností je to, že migrace je pro většinu přistěhovalců do nové země velkým přínosem.

Michael Clemens, starší společník v Centru pro globální rozvoj ve Washingtonu, kvantifikoval v roce 2011

tyto zisky z imigrace ve své práci *Ekonomie a emigrace: Bilióndolarovky na chodníku?*. Clemens zjistil, že neregulovaná imigrace může vést k vytvoření ekonomické hodnoty v řádech desítek biliónů dolarů pro migranty samotné ve formě vyšších mezd v nových zemích a v přidané hodnotě těm, kteří imigranty najímají nebo konzumují jimi vytvořené produkty. Je s podivem, zvláště je-li ekonomie považována za vědu usilující o přesnost, že o těchto hodně vysokých číslech mluví překvapivě malé množství ekonomů.

Opravdové otevření hranic by se sice mohlo ukázat jako špatné řešení především v zemích se státy blahobytu a mohlo by zabít slepici snášející pověstná zlatá vejce –

v tomto ohledu bude nejspíše Clemensova analýza potřebovat ještě nějaké modifikace – přesto by nás mělo opravdu zajímat, jak lze zmíněné biliony proměnit v realitu.

V jakémkoli případě tu máme morální problém. Představte si, že je vaší profesní povinností vypracovat analýzu, která ukáže výhodnost liberalizace imigrační politiky. Přece by vás nenapadlo udělat analýzu, která by započítávala jen bílé muže – rozhodně ne bez specifických, konkrétně sepsaných důvodů pro rozdělení dat.

Tak proč analyzovat tyto výhody jen pro občany Spojených států nebo jejich obyvatele, což se často dělá při zkoumání jak mezinárodního obchodu, tak

migrace? Národní stát je dobrá, praktická instituce, ale rozhodně nenabízí morální klíč, podle kterého si máme vybrat lidi, které do našich úvah zahrneme. Proto by se měli autoři komentářů zabývajících se obchodem a imigrací zaměřit na kosmopolitní perspektivu s vědomím toho, že soubor s proponenty ochrany národních států nebude lehký.

Ekonomie se vyvinula jako morálnější a rovnější přístup k řešení společenských problémů, morálnější a rovnější než názory, které ji obklopovaly. Hýčkejme a snažme se navázat na tuto tradici. Skutečný přínos ekonomie k lidskému blahobytu by mohl nakonec vypadat úplně jinak, než většina lidí předpokládá.

Nejskvělejší jídlo v dějinách lidstva

KYLE SMITH

Co je „nejlevnější, nejvýživnější a nejbohatší jídlo, které kdy existovalo v lidské historii“?

Nápověda: Má 330 kilokalorií (1380 kJ). Obsahuje 12 g neboli 16 % denní porce bílkovin, 8 % denní porce vlákniny, 34 % denní porce soli atd.

Také ho můžete dostat na 90 místech v České republice a obvykle stojí 25 Kč. Představujeme jeden z neopěvovaných zázraků moderního života, McDonaldův chickenburger. (V původním znění článku se jednalo o McDouble, ale pro ceny v českých pobočkách vítězí Chickenburger – pozn. překl.)

Výše uvedený argument byl vyřčen komentátorem na blogu Freakonomics, který vedou ekonomický publicista Stephen Dubner a profesor ekonomie Steven Levitt. Ti spolu napsali miliónový bestseller o skryté stránce všeho.

Dubner rošťácky vystavěl jednu epizodu svého vrcholně zábavného týdenního podcastu kolem této debaty. Spousta nakvašených květinových dětí mu napsala, aby mu doporučila alternativní jídlo: vařenou čočku. Tak si běžte otevřít restauraci zvanou McVařená Čočka a uvidíte, kolik zákazníků přijde.

Ale všichni přece víme, že kvůli fast foodům tloustneme, že ano? Ne nezbytně. Lidé, kteří jedí v restauracích, jedí ten den méně doma, čímž to částečně kompenzují. Podle studie provedené v roce 2008 na Berkeley a Northwestern University je čistý přírůstek pouze 24 kilokalorií denně.

Rozhořčené reakce na nadvládu chickenburgeru – pokud to není nejlevnější, nejvýživnější a nejbohatší jídlo v lidské

historii, musí tomu být velmi blízko – pochází od tradiční koalice řídních snobů, blízkožravých[1] gurmánů a militantních anti-korporátních lidiček. Říkám tradiční, protože ti lidé neustále proklamují svoji podporu chudým a minimálním mzdám, které mají údajně pomoci zaměstnancům McDonalda. Ale jsou naprosto bezcitní, když přijde na druhou stranu rovnice: na náklady.

Zvýšení mzdových nákladů v McDonaldu by zvedlo ceny burgerů pro milióny chudých lidí. „No a?“ říkají aktivisté. Třeba to přiměje lidi dojít na farmářské trhy.

Pro průměrného chudého člověka není zrovna skvělou možností, aby si zajel na farmářský trh, kde se bude podívat nad šiframi levicových gurmánů. (Je udržitelné lepší než organické? Co když si musím vybrat mezi jídlem z fair trade[2] a jídlem bez týráni?) Zemědělská produkce může připadat levná environmentálně uvědomělým blondatým maminkám, které utratí 5000 korun každý měsíc za svůj melír, ale pokud je vaším cílem plné břicho, je v přepočtu na kalorii pěkně drahá.

„Junk food“ stojí 1,76 dolarů za tisíc kilokalorií (4187 kJ), zatímco čerstvá zelenina apod. je více než desetkrát dražší, zjistila studie University of Washington pro Journal of the American Dietetic Association z roku 2007. Jeden den, za který sníte 2000 kilokalorií (8400 kJ – zhruba odpovídá denní dávce) striktně v jídle, které je „pro vás dobré“, stojí 36,32 dolarů, uvedl hlavní autor studie Adam Drewnowski.

„Nejenom, že prázdné kalorie jsou levnější,“ řekl, „ale zdravá jídla jsou stále

dražší a dražší. Zelenina a ovoce se rychle stávají luxusními statky.“ Kde jinde než v McDonaldu mohou chudí lidé dostat tolik kalorií za dolar?

A co se bio potravin týče – taková varianta džín od Abercrombie and Fitch pro jídlo – pokud se musíte dívat na cenu, nemůžete si je dovolit. (Ne že by bio potraviny měly nějaké zdravotní výhody, jak ukázala rozsáhlá meta-studie ze Stanfordské univerzity v loňském roce.)

Navíc zemědělská produkce vyžaduje více času na přípravu a rychle se kazí, to jsou dva faktory, které ženou skutečnou cenu pro konzumenta nahoru. Čas, který strávíte čištěním zeleniny, nemůžete strávit v práci.

Aktivisté půjdou kamkoliv, aby mohli zamávat svým transparentem péče a zabodnout svoji vlajku sociální spravedlnosti přímo do nohy dělnické vrstvě.

Tím, že donutili Newyorčany platit zbytečně vysoké ceny, podařilo se jim udržet Walmart mimo pět newyorských čtvrtí. Rada města Washington, DC, přijala nedávno vyhlášku, která byla navržena speciálně proto, aby trestala Walmart, a která požaduje super-minimální mzdu, jež má pomoci malému počtu zaměstnanců, zatímco každý zákazník Walmartu musí zaplatit daňovou přírůžku. (Walmart odpověděl tím, že oznámil plán zavřít všechny tři svoje pobočky ve Washingtonu. Vyhlášku ještě může vetovat starosta Vincent Gray.)

Stejně jako ceny benzínu zasahují i ceny jídla nejvíce nízkopříjmové skupiny obyvatel, takže sluníčkoví lidičkové dělají všechno, co je v jejich silách, aby zvedli ceny energií tím, že blokují nové zdroje energie jako potrubí

Keystone XL nebo těžbu z břidlic. A vždycky jsou pro vyšší daně z benzínu a pro uregulovanou uhelných elektráren k smrti.

Pokud by bylo po názoru makrobiotických marxistů, samozřejmě by neexistoval žádný McDonald, Walmart nebo Exxon. V jejich vizi ideálního světa všichni jezdí do

práce na kole a v ručně tkaném baťůžku z Fleru mají oběd vypěstovaný v sousedské komunitě.

To nemůže pro průměrného člověka nikdy fungovat, ale koho zajímá, jestli budou hladoví kvůli tomu, že už si nemůžou dovolit koupit burger? Ať jedí listnáče!

[1] O blízkožravém jídelníčku jsme psali v LF květen–srpen 2012.

[2] O fair trade jsme psali v LF říjen 2010.

Kyle Smith je americký kritik, spisovatel a esejista v New York Post. Přeložil Martin Pánek.

Státní silnice = stroj na smrt

ROGER TOUTANT

Jízda na silnici, kterou vlastní a spravuje stát, to je nebezpečná věc. Více než dva tisíce Kanadánů je každý rok zabito proto, že se prostě rozhodli přesunout se z bodu A do bodu B. Jen v Albertě to činí přes čtyři sta lidí ročně. Z toho v průměru deset lidí zemře na Highway 63, dvoupruhé dálnici, která spojuje Edmonton s rušným Fort Murray.[1]

Kvůli vysoké úmrtnosti a následnému zájmu novinářů se místní zastupitel rozhodl jednat. Zažádal premiérku o zaplacení většího počtu dopravních policistů, aby bylo možné důsledněji zadržovat rychlé a opilé řidiče.[2] Premiérka samozřejmě souhlasila a spolu s ministrem spravedlnosti vyhrožují, že začnou zabavovat soukromě vlastněná auta, pokud budou jejich řidiči chyceni při jízdě v rychlostech překračujících limity dané ministerstvem dopravy.[3] Je dobré vědět, že se o nás tak starají. Ještě k tomu premiérka slíbila, že se zasadí o zrychlení přestavby dálnice Highway 63 na čtyřpruhovou, což zatím pokračovalo rychlostí typického vládního projektu (tedy hlemýžďí).

A je to vyřešeno, že? Po všech těch letech vlastnění a spravování silnic by právě oni přece měli vědět, jak na to. Ale počkat, i přes tyto blížící se státní iniciativy všichni víme, že lidé budou dál ve velkých počtech na Highway 63 umírat. Proč? Odpověď je prostá.

Pokud by silnice vlastnili a spravovali soukromníci, nebylo by myslitelné, aby lidé přecházeli to, že jejich děti, rodiče a sousedi umírají jednoduše proto, že využívají služby soukromého podnikatele. Ve skutečnosti by požadovali, aby byli vlastníci cest umístění do vězení za zabití z nedbalosti. Nebo by z nich vysoudili duši. Zajímavé je, že nic takového státním správcům nehrozí.

Protože vláda se nikdy nemusí bát žádných právních postihů v souvislosti s provozováním silnic, její reakce na umírání lidí je vždycky stejná: zvednout stavy policistů (kvůli trestání řidičů), zvýšit pokuty, konfiskovat soukromý majetek (automobily), přidat pruh a zaplatit si nějakou tu reklamu, prý pro zvýšení informovanosti. V soukro-

mém podnikání je králem zákazník, ale pokud silnicemi disponuje vláda, tak je to právě on, kdo je označen za hlavní problém.

Kdyby musel problémům Highway 63 čelit soukromý vlastník, můžete si být jisti, že by se brzo objevila spousta kreativních řešení a na zákazníka by nikdo nepohlížel jako na primárního původce problému! V případě, že by byl majitel opravdu svobodný, nesvázaný regulacemi a pod neustálým dohledem vlády, a mohl by si nechávat za svoje služby platit, jako řešení by například mohl zvolit výstavbu tří pruhů v každém směru – jeden pro pomalou dopravu, další pro středně rychlou a třetí pro sebevědomé řidiče jedoucí rychlostí překračující, řekněme, sto padesát kilometrů v hodině. Koneckonců dnešní osobní i nákladní auta si s vysokými rychlostmi bez problémů poradí. Křížení by mohla být přestavěna tak, aby se minimalizovala možnost srážek. V systémech značení a varování před nebezpečím by se mohly objevit revoluční změny. Výčet možností, jak problém vyřešit, je limitovaný jen naší představivostí. Soukromému majiteli by šlo o vytvoření bezpečného a spolehlivého prostředí pro svoje zákazníky, nikoliv o to, aby je trestal a uklízel krev těch, kteří to „nezvládli“.

Taková řešení jsou mimo nekompetentní vládní byrokracii. Dopravní úředníci dostanou svůj plat bez ohledu na to, jestli na jejich silnicích zemře nula nebo tisíc lidí. Historie nás naučila, že monopoly řízené státem vždy vyústí v chabé služby, nešťastné zákazníky a – v případě silnic – spoustu zraněných a mrtvých. Protože se silnicemi nakládají vládní monopoly, jejichž výdaje jsou placeny přímo z daní, nemůže fungovat přirozená snaha o maximalizaci zisku. Jak napsal Mises v Lidském jednání:

Paradoxem „plánování“ je, že nelze plánovat, protože neexistuje ekonomická kalkulace.

Politici a dopravní byrokrati jsou z podstaty věci neschopní určit, jestli jsou jimi poskytované služby pro zákazníky přijatelné nebo jestli dávají ekonomický smysl

a mají dobrou hodnotu. Navíc je nemyslitelné, aby byla vláda schopna správně odhadnout rozložení potřebných investic, například jestli by bylo třeba postavit nové silnice a kolik za ně utratit. Všechno, co státní aparát ví, je to, že má předem daný rozpočet, který je nutno rozdělit mezi obrovské množství věcí, nad kterými drží kontrolu. A silnice jsou něco, na co peníze nerad dává.

Tak například – pokud chceme přidat 16 nových policistů na Highway 63, je 16 správné číslo? Kdo ví; to nelze říct. Měl by stát rozšířit v každém směru dálnici o jeden, dva, nebo tři pruhy? Odpověď nejde určit. Vyplatí se utratit peníze za nějaký vládní program či iniciativu? Prostě neexistují kritéria, podle kterých by se dala činit racionální rozhodnutí. Nebo se to snad dá dělat nějak úplně jinak? Když vyřadíme soukromníka, který je nucen soupeřit o zákazníky a má jasný zájem na výdělečnosti svého podnikání a dobrém zdraví svých zákazníků, nikdy se to nedozvíme.

Víme, že soukromý správce by jen nečinně nesešel, zatímco by jeho zákazníci umírali. V opačném případě by byl v soudní při donucen k bankrotu nebo by šel do vězení. Jeho zákazníci by ho opustili a vybrali by si konkurenční, bezpečnější silnice. Zabíjet zákazníky by bylo pro podnikání velmi, velmi špatné. Naproti tomu pro vládu je to jen další výmluva, aby mohla přebrat více kontroly a upevnit svou autoritu. A do vězení za to nejde žádný politik ani byrokrat.

Každoroční ztráta tisíců nevinných životů jasně dokládá, že stát je pro správu a vlastnění silnic tou nejméně vhodnou a nejvíce nebezpečnou organizací. Dokud se poměry nezmění, budou tisíce lidí bohužel nadále obětovány na oltáři vládní nekompetentnosti. Je čas si přiznat, že pokud se státně vlastněnými silnicemi smrtelně selhal. Nebo snad není chvíle na to požadovat, aby byli současní správci a vlastníci silnic vyzváni k osobní odpovědnosti za obrovské ztráty na životech, které se na jejich cestách staly?

Pokud vás téma zaujalo, doporučuji kni-

hu Dr. Waltera Blocka *The Privatization of Roads and Highways*.

[1] „Alberta’s Highway 63, an oil sands lifeline, has seen 46 deaths in five years“, National Post, April 30, 2012 (<http://news.nationalpost.com/2012/04/30/albertas-highway-63-an-oil-sands-lifeline-has-seen-46-deaths-in-five-years>)

[2] „More Police Headed to Highway 63“, Edmonton Sun, July 24, 2012 (<http://www.edmontonsun.com/2012/07/24/more-police-headed-to-highway-63>)

[3] „More Police Patrols Added to Deadly Oilsands Highway“, Globe and Mail, July 24, 2012 (<http://m.theglobeandmail.com/news/national/more-police-patrols-added-to-deadly-oilsands-highway/article4439714/?service=mobile>)

more-police-patrols-added-to-deadly-oilsands-highway/article4439714/?service=mobile)

Roger Toutant se živil jako elektrický inženýr v soukromém sektoru po více než 20 let a v současnosti pracuje v Ontariu. Přeložil Ondřej Trhoň.

ZÁKLADY EKONOMIE (6):

Tržní rovnováha

PETR MACH

V sérii krátkých článků představujeme jednoduchou formou několik základních poznatků ekonomie. V tomto díle vysvětlíme princip tržní rovnováhy.

Protože poptávka je vždy klesající funkcí a nabídka vždy rostoucí funkcí, existuje jen jedna cena, při které je nabízené a poptávané množství stejné. Těto ceně říkáme rovnovážná cena. Když je z jakýchkoliv důvodů nabízená či poptávaná cena menší nebo větší než rovnovážná, bude buď více lidí chtít věc koupit a na trhu vznikne nedostatek, nebo bude více lidí chtít výrobek nabízet a na trhu vznikne přebytek zboží.

Kdyby škola stanovila školné moc nízko, bude mít přebytek studentů, které by nemohla přijmout, nevešli by se do tříd. Kdyby stanovila školné moc vysoké, přihlásí se málo studentů a třídy budou poloprázdné. Obě situace jsou nevýhodné.

Nejjednodušší způsob, jak dosáhnout rovnováhy, je přizpůsobit cenu. Když se vám u stánku se zmrzlinou tvoří fronta, měli byste zdražit. Pokud o vaše ojeté auto nemá nikdo zájem, měli byste zlevnit. Na trhu existují různé metody dosahování tržní ceny. V české ekonomice obvykle přizpůsobuje cenu nabízející. Benzínová pumpa vystaví ceny, supermarket označí ceny – vždy je přizpůsobují tak, aby se nakonec srovnalo nabízené a poptávané množství. Na arabských trzích se často o ceně smlouvá. U nás se obvykle v ob-

chodech nesmlouvá, protože v obchodech většinou neprodává věc přímo její vlastník, ale najatý prodáváč, kterému majitel nedal právo smlouvat. Tam, kde prodává věc přímo majitel, se ale smlouvá i u nás, např. při koupi ojetého auta nebo bytu. U věcí, které jsou jedinečné, a nelze porovnávat cenu s jinými obchodníky, se často dosahuje ceny aukcí.

Tržní nerovnováha a fronty

Přesto jsou situace, kdy nelze rovnováhy dosáhnout přizpůsobením ceny. V odpolední špičce se v supermarketech tvoří fronty. Fronta způsobí, že se na některé klienty nedostane, ty, kteří kvůli frontě raději půjdou s nepořízenou dál. Proč supermarket odpoledne nezdraží? Protože by bylo komplikované měnit ceny během dne, když je supermarket plný lidí. Na jiných trzích se ve špičce zdražit a mimo špičku zlevnit dá. Hospody např. mají „happy hours“ – levnější pivo v časně odpoledne. Tam, kde se ceny pružně měnit nedají, vznikají při nerovnováze fronty. Fronty v supermarketu odpoledne, fronty na poště, zácpy na silnici, pořadníky na operaci, fronty v čekárně v ordinaci, přeplněné tramvaje.

Kdo dřív přijde, ten dřív mele

Když nelze dosáhnout rovnováhy přizpůsobením ceny, uspokojují se zájemci obvykle podle pořadí, v jakém přišli. Je to obvykle považováno za nejspravedlivější.

V divadelní šatně stojíme frontu na kabát. V supermarketu se postavíme u pokladny do fronty. Někdy o pořadí rozhoduje společenský status. Když vejde do tramvaje těhotná žena, nebo starší osoba, pustíme ji sednout, i když jsme nastoupili dřív. Když se potápí loď a je vysoká poptávka po záchranných člunech, měly by dostat přednost ženy a děti a posádka s kapitánem až nakonec.

Diskriminace na trhu práce

Někdy dosažení rovnováhy přizpůsobením ceny zakazuje zákon. Příkladem je zákon o minimální mzdě. Řekněme, že hledáte tři uklízečky do firmy a rovnovážná cena, která by srovnala počet uchazečů s počtem volných míst, by byla osm tisíc. Zákon vám ale nařizuje minimální mzdu devět tisíc. Při té se vám vyplatí zaměstnat jen jednu uklízečku – a místo dalších dvou pořídíte uklízecký stroj. Naopak uchazečů o práci při nabízené mzdě 9000 Kč přibude – práci od vás bude chtít pět uchazečů. Místo abyste přijali jen ty uchazeče, kteří jsou ochotni pracovat za osm tisíc, budete si muset vybrat jednu z pěti na základě nějakých jiných kritérií, než je požadovaná mzda. Stát vás minimální mzdou nutí k diskriminaci.

Petr Mach vyučuje ekonomii na VŠEM a VŠFS. Je předsedou Svobodných.

Jak opravit politiku

STEVEN LANDSBURG

Kdybch mohl udělat jedinou změnu v americkém politickém systému, dal bych každému dva volební hlasy. Jeden hlas byste vhodili za svůj volební okrsek a druhý za okrsek, který si vyberete. Když se senátorovi za Západní Virginie podaří urvat miliardy z federálních daní pro svůj domovský stát, chci, aby věděl, že ti, co ty dolary platí, budou mít jednou možnost se proti němu spolčit.

Problém s demokracií není ten, že politici

jdou na ruku finančníkům a lobbistům, nýbrž že jdou na ruku svým voličům, přičemž utrácejí peníze jiných lidí. Jiným slovy problém je v tom, že politici mají malou motivaci přemýšlet o nákladech svých činů. Účinná reforma by měla takovou motivaci vytvořit.

A pokud jde o moji další reformu, překreslil bych hranice volebních okrsků podle abecedy, nikoliv podle zeměpisné polohy. Místo kongresmanů za centrální Delaware

a severní Colorado bychom měli kongresmana reprezentujícího všechny, jejichž jména začínají na Aa-Ae, dalšího pro Af-Ah, a tak dále. To by zastupitelům ztížilo přihrávání veřejných prostředků svým voličům. Je totiž jednoduché přijít s projektem, který přináší příjem konkrétnímu regionu, je však mnohem složitější vymyslet plán, který přináší příjem lidem, jejichž příjmení začíná právě na Q.

Tato reforma má důležitý vedlejší přínos:

kongresmani už nebudou moci prostřednictvím svých regionálních kanceláří poskytovat služby voličům, jako je třeba pomoc s překonáváním regulačních omezení. Mnoho regulací existuje proto, aby politici mohli získávat body tím, že je umožňují překonávat.

Jak jinak lze vysvětlit americký zákon o invalidech? Z jakého jiného důvodu by mohlo být po firmách vyžadováno stavět rampy pro invalidní vozíky, které nikdo nikdy nepoužije? Odpověď: aby politici mohli udělovat výjimky. Místo stavění rampy můžete prostřednictvím svého kongresmana zasáhnout u regulátorů a potom ho odměnit finančním příspěvkem nebo umístěním plakátu ve výloze během volební kampaně. Avšak aby se cena výjimky držela vysoko, nemohou je politikové rozdávat příliš štědře. A tak máme spoustu zbytečných ramp na invalidní vozíky.

Zákon o invalidech vlastně sám vytrubuje do světa svůj skutečný účel tím, že požaduje, aby spousta třípatrových budov měla výtahy – pokud ovšem generální prokurátor neudělí výjimku. Řekl bych, že generální prokurátor si tak získá spoustu přátel.

Zákonodárci požadují výtahy a rampy pro invalidní vozíky ze stejného důvodu, proč gangsteři navštíví vaši kancelář a něco porozbíjejí, aby vám a vašim sousedům připomněli, co dostáváte za výpalné, které platíte. Usnadnit vyděračům poskytování ochrany není dlouhodobým řešením tohoto problému, stejně tak jako usnadňování politikům poskytování místních služeb není dlouhodobým řešením problému neefektivní vlády.

Podle mých výpočtů se současní guvernéri minimálně sedmadvaceti států v posledních čtyřech letech chlubil, jak vytvořili tisíce nových pracovních míst prostřednictvím deregulací podnikání. Nejprve vytvoří regulace, které dusí ekonomickou aktivitu; potom tyto regulace uvolní a připisují si zásluhu za zvýšení produktivity způsobené jejich štědrostí. Zajímalo by mě, kolik politické loajality různí guvernéri získali udělováním těchto milosrdností a také to, zda by tak tíživé regulace vytvářeli, kdyby tato možnost neexistovala.

Také chci, aby sazby federální důchodové daně byly určovány zvlášť pro každý volební okrsek v závislosti na hlasování kongresmanů. Čím víc hlasoval váš zástupce pro utrácení, tím vyšší budou vaše daně. To by mělo vyřešit problém s voliči, kteří se nezajímají o to, co jejich zástupci dělají.

Jestliže máte obavy, že by to odradilo kongresmany od hlasování pro výdaje, které jsou ryze v národním zájmu, jsem ochoten vyjmout ta opatření, která jsou schválena kvalifikovanou většinou, řekněme 70 %.

Když už jsme u reformy daní, pojďme zrušit zálohy a zavedme, ať jsou všechny daně splatné 15. dubna, což lidem umožní vidět, kolik je vláda stojí. A když říkám „všechny daně“, myslím tím veškeré daně včetně daní nepřímých. Místo aby byly nepřímé daně placeny u pokladny, poslal by každý obchod příslušný daňový účet vládě. 15. dubna byste dostali roční účet za nepřímé daně, který byste zaplatili společně s celoroční daní z příjmu.

A chci, aby účty byly rozepsány. Věděli byste, kolik přesně platíte za obranu, kolik za sociální dávky a kolik za vnučování náboženství prostřednictvím Úřadu pro náboženskou a komunitní aktivitu.

Cílem této celé daňové reformy je samozřejmě lépe informovaný volič. Ale to nestačí; potřebujeme také lépe motivovaného voliče, tj. voliče, který pociťuje veškeré náklady a výnosy politiků, o kterých rozhoduje.

A proto nikomu nad 18 let by nemělo

být umožněno, aby rozhodoval o věku, od kterého je legální pít alkohol. Když je vám 30, je jednoduché podporovat udržení tohoto věku na 21 letech (nebo třeba hlasovat pro jeho zvýšení na 29); získáváte všechny výhody (méně opilých mladých v ulicích) a nenesete téměř žádné náklady. Ale když je vám 18, čelíte všem nákladům a výnosům snížení tohoto věku. Můžete pít teď a pak snášet skupinky opilých osmnáctiletých až vám bude třicet nebo si můžete na pití pár let počkat a nemuset se starat o opilé mladé (či alespoň o legálně opilé mladé) po zbytek života. [1]

To je skutečné dilema a nevím, jak by se průměrný osmnáctiletý člověk rozhodl. Ale měl by to být on, kdo by měl rozhodovat.

Stejně tak je bláznivé nechat šedesátileté hlasovat o důchodové politice. Osmnáctiletí budou pociťovat náklady a výnosy např. štědřejší důchodové politiky. Jejich šedesátiletí dědové pociťují

Chcete pracovat pro leadera ve svém oboru?

Chcete zázemí silné a úspěšné společnosti?

*Chcete mít možnost seberealizace
a kariérního růstu?*

Hledáme kandidáty na pozici

OBCHODNÍ MANAŽER/KA

Pracovní náplň:

- Rozvoj současných obchodních aktiv a zisk nových příležitostí v rámci celé ČR

Požadavky:

- VŠ/SŠ – obchodního, ekonomického, technického směru
- Vyjednávací a komunikační dovednosti
- Obchodní myšlení a organizační schopnosti
- Potenciál udržet a rozvíjet vztahy se zákazníky
- Znalost MS Office
- Komunikační znalost AJ / NJ
- Řidičský průkaz sk. B
- Výhodou je zkušenost a prokazatelné úspěchy na podobné pozici

Životopis zašlete:

recruitment2@seznam.cz

jenom výnosy. Je tedy přirozené, že by v této věci měli rozhodovat mladí.

Dále bychom měli opravit motivace v exekutivní oblasti.

Ekonomové již dlouho vědí, že Úřad pro kontrolu potravin a léčiv (FDA) má zvrácenou motivaci být přehnaně opatrný ohledně schvalování nových léků: když se schválený předpisový lék ukáže jako smrtelný, každý viní FDA. Na druhou stranu když lidé umírají proto, že FDA neschválila dokonale bezpečný nový lék (či proto, že schválení bylo odloženo, nebo že náklady schvalovacího procesu zabránily tomu, aby byl lék vůbec vyvinut), je FDA mimo podezření. Jestliže váš bratr zemře na vzácnou chorobu, která by mohla být snadno vyléčena lékem, jehož prodej FDA nepovolila, pravděpodobně nebudete vinit FDA, ale danou chorobu.

Různé empirické studie odhadovaly počet životů ztracených kvůli schvalovacímu procesu FDA. Nepotřebujete ale čísla na to, abyste poznali, že motivace jsou mizerně nastavené a že když jsou motivace mizerně nastavené, tak výsledky budou taky celkem špatné.

Částečným řešením by bylo platit komisařům z FDA nikoli v hotovosti, nýbrž v akciích farmaceutických firem. Potom by měli podíl nejen na nákladech, ale také na výnosech z toho, když jsou léky rychle dodány na trh. Stále by to bylo nedokonalé, neboť by komisaři mohli chtít zamítnout Levitra, aby udrželi vysoko cenu Viagry.

Nicméně se vsadím, že by to fungovalo lépe než to, co máme nyní.

Měli bychom také platit regulátorům aerolinek v akciích leteckých společností, regulátorům bezpečnosti automobilů v akciích automobilek a hlídače mravnosti z ministerstva spravedlnosti v akciích internetových společností.

A pokud jde o prezidenta Spojených států – jeho prací je dělat z této země lepší místo k žití. Jestliže dělá dobrou práci, bude zde více lidí chtít žít a plánovat si zde budoucnost. Nejlepším měřítkem je v tomto případě cena půdy.

A tak bychom měli prezidentovi platit diverzifikovaným portfoliem složeným z pozemků – dali bychom mu kus země u moře v Monterey, farmu v Severní Dakotě a parkoviště v centru Bostonu. Neměl by potom důvod nadměrně upřednostňovat jednu oblast. A když přijímá stanovisko např. k lékařskému užití marihuany, jeho jediný zájem by byl učinit Spojené státy lepším (a tedy dražším!) místem k žití.

Čím více půdy prezident vlastní, tím silnější je jeho motivace vládnout moudře. Ideálně by měl vlastnit celou zem. A aby byly správně nastaveny i dlouhodobé motivace, jeho milované děti by měly všechno zdědit. Bohužel se kromě těchto výhod dědičná monarchie neukázala prospěšnou v mnoha jiných aspektech, a tak se ji zdřáhám doporučit.

Když už reformujeme exekutivní oblast, je zde několik nedobytných úřadů, které by pravděpodobně měly být zreformová-

ny z povrchu zemského. Problém je, že ministerstva zemědělství, obchodu a práce mají každé silnou voličskou základnu a že je nemožné je zrušit jedno po druhém. Ale co takhle zrušit je všechny naráz?

Ministerstvo zemědělství pomáhá farmářům okrádat zaměstnance a firmy; ministerstvo obchodu pomáhá firmám okrádat farmáře a zaměstnance; ministerstvo zaměstnanosti pomáhá zaměstnancům okrádat farmáře a firmy. S plánem zrušit všechny tři byste mohli každému Američanovi slíbit, že ztrácí jednoho přítele a dva nepřátele.

Přesně tato strategie byla velmi úspěšná při rušení vojenských základen. Pokud zavřete jednu základnu, způsobíte povyk. Zrušte jich dostatečně mnoho a ihned získáte dostatečně vysokou daňovou úsporu, která vám získá podporu voličů. Je to více méně jediný způsob, jakým se ruší základny.

Nárůst počtu úřadů (nebo vojenských základen) zachycuje v kostce problém obecní říčky. Neefektivní vláda je jako znečištění – pachatelé sklízejí výnosy, aniž by plně brali v úvahu náklady. Opravte motivace, a řeka bude čistá.

[1] Je zde předpoklad, že je možné napsat zákon, který budoucí generace nebudou moci lehce změnit. Přesně k tomu účelu existují ústavní dodatky.

Steven Landsburg je profesorem ekonomie na Univerzitě v Rochesteru a autorem knihy „More sex is safer sex“.
Přeložil Marek Hudík.

RECENZE

Neviditelný hák: Skrytá ekonomie pirátů

MARTIN PÁNEK

Představujete si piráty jako věčně opilé, sadistické, anarchistické burany? Je vaším předobrazem piráta Jack Sparrow s papouškem na rameni? Pak mi dovolu, abych vám v krátkosti představil průlomovou knihu Petera Leesona, profesora ekonomie na univerzitě George Masona.

Co může ekonom vědět o pirátech? A jak vůbec může napsat průlomovou knihu, když se historikové shodují? Ekonom se na svět dívá přes jiné brýle než historik. A pokud aplikuje teorii racionální volby, nezní tradiční historie pirátů příliš důvěryhodně, říká Peter Leeson.

Knih, v jejímž názvu vyměnil autor neviditelnou ruku Adama Smitha za pirátský hák, nás tak provede známými i neznámými aspekty pirátského života a na ekonomické teorii vysvětlí, zda po staletí

tradovaná „fakta“ o pirátech jsou skutečná fakta, či zda jde o mýty.

Autorovou základní premisou je, že každý jedinec se snaží maximalizovat svůj užitek a každá firma se snaží maximalizovat svůj zisk. Je přitom lhostejné, zda tato firma operuje legálně nebo nelegálně. Pirátské lodě byly také firmami, které hledaly nejlepší způsoby, jak co nejvíce zbohatnout.

Leeson dochází k tomu, že většina obecných známostí o pirátech je značně zkreslená nebo přehnaná. Ano, piráti loupili – to byl ostatně jejich byznys, ale nechovali se jako barbaři a svoje oběti netýrali, pokud nemuseli. Loupit se snažili mírovou cestou, pokud to šlo. Proto o sobě rádi nechali šířit historky o tom, jak jiné námořníky týrali. Dokázali tyto historky o sobě dokonce dostat i do anglických novin.

Piráti tak naplno využívali spoustu konceptů, se kterými pracuje dnešní ekonomie. V tomto případě se např. jedná o reputační kapitál. V případě známé vlajky se zkříženými hnáty dokázali využít tzv. signalizaci. Protože už měli svůj reputační kapitál, který oběti nutil k poslušnosti, pokud nechtěly být – jak se domnívaly – velmi barbaricky týrány, stačilo vyvěsit pirátskou vlajku a oběť se vzdala bez odporu. Vezení pirátské vlajky na lodi však bylo trestným činem, takže tento trik s vyvěšenou vlajkou nemohly využívat legálně operující lodě, znamenalo by to pro jejich posádku příliš velký náklad: smrt oběšením. Pirátům to ale bylo jedno. K trestu smrti by byli odsouzeni při dopadení tak jako tak, takže vlajka na palubě nijak nezvyšovala jejich náklady.

Aby piráti mohli nalákat námořníky

z legálních pravidel, museli jim nabídnout něco navíc. Na legálních pravidlech velel autokratický kapitán, který sloužil jako zástupce majitele lodi. Na pirátských lodích vládla demokracie. Skutečně, jsou dochovány ústavy pirátských lodí, které specifikují dělbu moci a přesně vypočítávají, kdo dostane jaký podíl z lupu. Podíly byly velmi rovnostářské. Leeson tvrdí, že podoba pirátských ústav s americkou ústavou je tak zarážející, že Jefferson s Madisonem museli být inspirováni piráty, coby šampióny demokraticky omezené vlády. Tato hypotéza však nepůsobí příliš přesvědčivě, přestože Jefferson tyto dokumenty možná znal.

Celkově vzato je kniha strhujícím výletem do světa pirátů a to nikoliv pouze popisem toho, jak tento svět vypadal, jak jsme zvyklí od historiků, nýbrž přímo doprostřed logiky fungování tohoto světa. Leeson vydal na toto pirátské téma tři

články v odborných žurnálech, pro knihu je potom převedl do čitelnější podoby pro laika a všechny ekonomické koncepty, se kterými pracuje, nejdříve vysvětlí na jednoduchých příkladech. Kniha je tak poučná jak pro ekonomické laiky, tak pro profesory ekonomie.

Mladý ekonom Pete Leeson, který má na bicepsu vytetovaný graf poptávky a nabídky, píše odborné ekonomické články kromě pirátů i o jiných netradičních tématech. Na jeho webu PeterLeeson.com tak najdete ekonomická pojednání o cikánských zvycích, středověkých ordálech nebo o obětování lidí božstvům.

Pokud si myslíte, že ekonomie je pouze nudné povídání o daních a HDP, pak je tu Pete Leeson, aby vás přesvědčil o opaku. A proč nezačít jeho knihou?

Martin Pánek je
šéfredaktor Laissez Faire
a euroSEPTIK.cz

ÚŘAD NA ZRUŠENÍ

Kancelář veřejného ochránce práv

Status: Úřad zřízený zákonem v roce 1999.

Rozpočet: 93 750 000
(+ 31 750 000 od roku 2004)

Z toho na platy: 64 280 000

Počet zaměstnanců: 110 (+ 21 od roku 2004)

Sídlo: Údolní ulice, Brno

Činnost: Kancelář se zabývá stížnostmi občanů na špatné chování úřadů především formou zdvořilého odpovídání na dopisy. V r. 2012 úřad projednal 7868 podnětů, z toho 510 odložil jako nesmyslné a 6335 případů odbyl radou, na koho jiného se obrátit. Úřad také ukončil 905 šetření – v 277 nedošlo k pochybení, 532 stížností se během šetření napravilo bez zásahu úřadu, v 72 případech úřady napravily pochybení na podnět ochránce, v 16 případech ochránce navrhl úřadům řešit domnělé pochybení, ale dotyčné úřady odmítly nápravu jako neopodstatněnou. Kancelář tedy využila sankčního oprávnění a informovala veřejnost.

Veřejný ochránce nemá žádné výkonné pravomoci, jeho pravomoci jsou korespondenční. Vyřízení jednoho dopisu, z nichž polovina se hází rovnou do koše, vyjde v tomto úřadu daňové poplatníky

na více než 12 tisíc korun (zde se zlepšili – z 13 tisíc Kč v roce 2004). Zlepšení jde na vrub nárůstu stížností, převážně elektronickou cestou.

Jedna úspěšná akce tohoto úřadu (napravení pochybení ze strany úřadu) vychází na 1 302 083 Kč. Gratulujeme.

Úřad také v roce 2012 uskutečnil 32 zahraničních pracovních cest, na které byly vynaloženy výdaje v celkovém objemu 333 tis. Kč. Například závěr služební cesty na Slovensko mluví za vše: „Možnost prodiskutovat vazby se slovenským právem, přičemž např. v oblasti zaměstnanosti se ukázalo, že podobnost je značná a právní úprava má obdobné trendy.“

Hodnocení: Běžné stížnosti na chování úřadů efektivně odstraní úbytek úřadů než provoz nového úřadu. Na řešení vážných sporů s úřady existují soudy. Kancelář veřejného ochránce práv je jedna z nejzbytečnějších institucí.

Verdikt: Zrušit bez náhrady. Celková úspora pro stát by činila 94 milionů ročně plus výdaje na platy veřejného ochránce a jeho zástupce plus výnos z prodeje budovy plus příjem z daní od propuštěných pracovníků, pokud by si našli místo v soukromém sektoru. (tp)

**Být jenom nejlepší
ve státní maturitě
vám bude v životě
k ničemu.
Nabízíme víc.**

ZVEME VÁS NA DNY OTEVŘENÝCH DVĚŘÍ
WWW.PORG.CZ

GYMNÁZIUM
A ZÁKLADNÍ
ŠKOLA

— PORG
— Libeň

— Nový
— PORG

— PORG
— Ostrava

